

individens sed skall vara bestämmande för den allmänna seden och lagen, men den process, hvarigenom detta sker tillhör icke medborgerliga samhället. Historiskt visar sig detta så, att individen har lagen, samhällinrättningen för sig såsom gifven, och deri intet kan ändra. Häraf det lagens tvång som ännu i samhället förefinnes.

Å andra sidan, emedan förvaltningslagarna afse statens bestånd mot andra stater, förutsätta de i individens verksamhet patriotismen, den sedlighet som tillhör lifvet i staten icke blott medborgerliga samhällets laglydnad.

10 Sjelfva detta erkännande, denna förutsättning af en sedlig vilja öfver laglydnadens konstituerar den samhällsinstitution, vi kalla kommunen.

Individens verksamhet i kommunen står väl i förhållande till den allmänna seden såsom lefvande sed hos kommunens medlemmar, men icke till denna sed såsom uttalad i lagen. Man kan anse kommunen och korporationen såsom en förebild för att suppleras lagen, emedan den ger en norm för individens verksamhet utöfver den allmänna lagens, och på andra sidan ger denna verksamhet en frihet, som icke af allmänna lagen bindes. Vi kunde derföre för individens sedlighet i medborgerliga samhället hafva ett mera omfattande uttryck, än laglydnad t. ex. aktning för lag och sed. Men emedan äfven erkännandet i kommunen är erkännande af den sedliga medborgaren, således den laglydiga, och sjelfva den kommunala verksamheten utgår på stiftandet af lagar, kommunallagar och öfverenskommelser, hvilkas iakttagande kommunen fordrar, är äfven här i sjelfva verket det sedliga momentet laglydnad, aktning för den stiftade lagen och för den allmänna seden såsom berättigad att öfvergå i lag eller ehuru den icke i lagen uttalat sig gälla såsom lag.

Obestriddigt är dock, att i det kommunala samlifvet trycket är af den art, att det aldrig anses böra blifva lag ehuru det gäller såsom något, hvilket af den förnuftiga och sedliga individen bör iakttagas. Iakttagandet ger medborgerligt anseende och heder – brytandet deremot allmän missaktning och vanheder.

Om studentkorporationen.

62 UTLÅTANDE I UNIVERSITETETS KONSISTORIUM 7.II 1857

HUA, Centralförvaltningens arkiv

40

Då jag icke funnit skäl frångå min förut yttrade öfvertygelse angående meningen af stadgandet i Statuterna för Universitetet § 211., att nemligen aflagd Licentiatexamen och godkändt disputationens specimen blott berättiga sökande till ledig profession att vid förslags upprättande komma i åtanke, icke att, om ledigt förslagsrum finnes, ovilkorligen på förslaget uppföras, men tvärtom denna öfvertygelse genom sagde paragrafs jernförande med motsvarande §. i de äldre Statuterne vunnit ytterligare styrka, anser jag mig oförhindrad att yttra mig öfver de sökandes vetenskapliga förtjenst och dennas tillräcklighet eller otillräcklighet att bereda dem rum på förslaget till den ifrågavarande Professionen.

50

Licentiaten Lagus har genom aflagde examina och sina utgifna disputationer visat sig ega ganska vackra insigter i de juridiska vetenskaperna och, jag bör tillägga det, i disputationerna enligt min tanke äfven ådagalagt en berömvärd forsknings- och skriftställareför-

måga; men som han i de vetenskapsgrenar hvilka tillhöra den af honom ansökta Professionen uppträdt endast med det föreskrifna disputationsspecimen, och äfven detta angår endast den Svensk-Finska Kameral- och näringslagfarenheten, medan sålunda intet af Licentiaten afgifvet skriftstycke vitsordar hans insigt i Nationalekonomi, en vetenskap i närvarande tid så serdeles vigtig och likväl ända hittills vid detta Universitet så föga representerad, då vidare ifrågavarande specimen, ehuru i vanlig ordning godkändt, icke af Juridiska Fakulteten och Consistorium blifvit med någon utmärkelse bedömdt, och slutligen emedan känt är, att Licentiaten, Lagus först på sednaste tid egnat sin håg åt sagde Professionen tillhörande vetenskapsgrenar, så kan jag för min del icke tillerkänna honom rum å förslaget.

Licentiaten Liljenstrand, som redan en följd af år studerat Ekonomisk Rätt och Nationalekonomi, har ådagalagt detta genom ett antal utgifna såväl Akademiska disputationer som spridda afhandlingar. Af disputationerna hafva väl tvänne blifvit såsom specimen för Profession ogillade; men äfven dessa, öfver hvilkas värde såsom sjelfständiga vetenskapliga arbeten jag icke bör tillmäta mig något bedömande, vittna dock om studier och lärdom. Likaså ådagalägga de icke-akademiska afhandlingar af Licentiaten Liljenstrand, som äro mig bekanta, äfvensom hans senast utgifna specimen icke blott omfattande studier utan sjelfständig uppfattning äfven af de allmänna nationalekonomiska frågor, som i dem blifvit behandlade. Juridiska Fakulteten och Consistorium har också med utmärkelse bedömt sist åberopade specimen. Härtill kommer, att Licentiaten Liljenstrand, såvidt känt är, med framgång offentligen föreläst öfver den ansökta Professionen tillhörande läroämnen. Det är på dessa anförda skäl, under tillagd förklaring likväl, att i Licentiatens utgifna skrifter större klarhet i uppfattning och framställning väl varit önskvärd, jag för min del anser mig böra uppföra honom å förslaget till den lediga professionen.

63 UTLÅTANDE I UNIVERSITETETS KONSISTORIUM 7.II 1857

HUA, Centralförvaltningens arkiv

Det är en känd och erkänd sak, att Universitetets Lectorer såsom språklärare äro af den studerande ungdomen föga anlitade, och hvar och en, som känner förhållandena, vet att i synnerhet för tyska språket en språklärare varit och är fullkomligt öfverflödig. Den enda väg derföre, på hvilken Lektorn i detta språk kan gagna, är den, att genom lärd tolkning af klassiska arbeten införa ungdomen i tyska litteraturen.

Utgående från denna åsigt, får jag i första rummet å förslaget uppföra Mag. Collan, hvars allmänna vetenskapliga insigter, förkärlek för den sköna litteraturen och poetiska talang i min tanke göra honom till detsamma framför sina medsökande berättigad, då härtill kommer, att hans profföreläsning var synnerligen utmärkt och han såväl genom aflagda prof och utgifna skrifter som företedt vittnesbörd intygat sig ega både teoretisk insigt och praktisk färdighet i språket.

Andra rummet å förslaget får jag tilldela Orgelnisten Lagi, som genom aflagda prof och den väl vitsordade skicklighet, hvarmed han förestått Tysk språklärarettjenst vid Kuopio Gymnasium, intygat sig ega insigt och färdighet i språket, en insigt, hvilken är mig särskildt känd genom de flera öfversättningar från Tyskan, han lemnat till det af